

د. رۆسماری هۆلیتز پسپۆر له سیاسهتی ئەمەریکا له لهندن بۆ گولان:

لاوازی ستراتیژی بوش تهنها دژایهتی کۆنگرێس نییه به لکو له ناو ئیداره کهدا مملانی ههیه

ئهگهري بهردهم سهرکهوتنی ستراتیژی تازهی ئەمەریکا له عێراقدا هێنده جێگهی گهشینی نییه، به تایبهتی که چاودێرانی بارودۆخه که سهیری واقیعی واشنتۆن و بهغدا دهکهن و فاكتهره بههیزو لاوازهکان لیک جیادهکهنهوه ههست دهکهن، که چانسی سهرکهوتن لهو پهڕی لاوازیاده، ئەمەش له دوو لایهنی گرنهوه، یهکه میان گوشاری ناوخوازی ئەمەریکا و ئاماده نه بوونی لایه نهکانی سوننه و شیعه بۆ پیکهوه ژیان و پیکهاتنهوهی نیشتمانی.

دهربارهی ئەم پرسه گولان په یوهندی کرد به د. رۆسماری هۆلیتز پسپۆر له سیاسهتی ئەمەریکا و بهرپهوهری توێژینهوهکان له نامۆزگاری پادشایهتی چاتام هاوس و بهرپزی بهمجۆره وهلامی پرسیارهکانی گولانی دایهوه.

نارهزاییوونیککی گشتی و گوشاریککی گهوره له سهه ئیداره ی بوش ههیه، بوونه ته خالی لاوازی ستراتیژییهتی تازهی بوش عێراقدا.

حکومهتی مالکیش ههه لاوازه ئیداره ی ئەمریککی له سهه مهسه له ی عێراق رووبه پرووی گرفتیککی گهوره بۆتهوه، حکومهتی مالکیش له بهر ئهوهی کۆنترۆلی تهنگه ی عێراقی پیناکریت رووبه پرووی کۆمه لیک ته حدی و لاوازی گهوره بۆتهوه.

له مباره وه د. هۆلیتز ده لیت: «لاوازی حکومهتی مالکی له وه سهراوه ی گرتوه

له مباره وه خاتوو (رۆسماری) خاله لاوازهکانی بهمجۆره بۆ گولان دهست نیشان کرد:

گرنهترین خالی لاوازی که رووبه پرووی ستراتیژی تازهی بوش له عێراقدا ده بێته وه بریتیه له: -

۱- ئەم ستراتیژه تازهیه ی بوش له عێراقدا پشت به توانا ئیراده ی حکومهتی عێراق ده بێستیت بۆ ئهوهی بتوانیت له چه کد مالینی میلیشیاکان و گروهی مردنی شیعهکاندا هاریکاری بکات ئەم پشت بهستنه ی له م مهسه له یه دا به حکومهتی عێراق، پشت بهستنیکی سهرکهوتوو نابیت.

۲- وامه زنده ده کریت که نه هیشتهی کاریگه ری ئیرانییهکان له عێراقدا به رووبه پروو بوونه وه ده بێت نهک به ریککهوتن، ئەمەش واته کیشه ی ئەمەریکا ئالۆزتر ده بێت به تایبهتی که ئه وه حکومهتی ئیستا له بهغدا له دهسته لاتدایه زۆرینه ی شیعه یه و به شی زۆری شیعهش لایه نگیری ئیران.

۳- ئیستا حکومهتی بوش تهنها له لایه ن دیموکراتهکانه وه رهخنه ی ئاراسته ناکریت، به لکو له ناو خودی پارتهی کۆماریشدا رووبه پرووی رهخنه گرتن بوونه ته وه ئەم حاله ته مانای ئه وه یه

ته حدیهکانی بهردهم ستراتیژییهتی تازهی بوش له عێراقدا

بیگومان ستراتیژییهتی بوش له عێراقدا رووبه پرووی کۆمه لیک گرفتتی گهوره ده بێته وه، پینشیا رو بۆچونهکان له سهه کشانه وه و مانه وه ی هیزهکانی ئەمەریکا له عێراقدا هێنده زۆرن ههه ریکه چاره یهک هه ل بێریت لایهک پینی رازی ده بێت و لایهکی دیکه دژی راده وه ستیت، ههه بۆیه کاتیک که ستراتیژییهتی تازهش راگه ینرا، دژایهتی و رهخنه گرتن له هه موولایهک سهه ی هه ل دایه وه.

ستراتیژی تازهی ئەمەریکا هیندەیی بایه‌خی به سوننه و شیعه داوه، هیندە بایه‌خی به کورد نه‌داوه

سیاسی له عێراقداو ئەم مەسەلە یەش وا پێویست دەکات که لایەنی شیعه و کورد هەندیک تەنازول بکەن. دەربارەیی ئەم ستراتیژە و پێگەیی پێکھاتە سەرەکییەکانی عێراق خاتوو ماری گوتی: «ئامانجی ئەم ستراتیژە تازەییە ئەمەریکا بۆ سەرتاسەری عێراق و کوردیش بە شیکە لە پێکھاتە سەرەکییەکانی عێراق، ئەمەریکا دەخوازێت عێراق ولاتیکی فیدرالی بیت، بەلام فیدرالییەکی لاواز و حکومەتیکی ناوەندی بەهێز، بۆ ئەوەی رێگە لە سەرەخۆیی کوردستان یان باشوری عێراق بگرێت، ئەمەریکا دەبەوێت کاریک بکات که سوننه رازی بکات و عێراق پێکەوه گرێداتەوه».

تورکیا و هەریمی کوردستان

تورکیا وەک دەولەتیکی دراوسیی هەریمی کوردستان بەردەوامە لە هەرەشە و گورەشە لەم هەریمە ئارامە، دەربارەیی هۆکارەکانی هەرەشە و گورەشەیی تورکیا خاتوو رۆسماری بەمجۆرە بیروبوچوونی خۆی بۆ گولان خستەروو: «هەلۆیستی تورکیا بەرامبەر هەریمی کوردستان دەگەرێتەوه بۆ دوو هۆکار که تورکیا لێیان دەترسێت: - ١- مەترسی پەکەکه لە بەکارهێنانی هەریمی کوردستان وەک نەواپەکی ئارام. - ٢- تایندهی که رکوک.

بۆیە دەبێت حکومەتی هەریمی کوردستان زۆر بە وربایی لە گەڵ ئەم دوو مەسەلە یەدا مامەلە بکات و هەولبەدات مەترسیی تورکیا پرەوتێتەوه، ئەو ئەزمونەیی ئیستا کوردستان پێدا دەچێت زۆر سەرکەوتوو بیت، توانیوتانە تا ئیستا ئەم هەریمە بە باشی بەرپێوەبەرن، باشترین رێگەچارەش ئەوەیە لەسەر ئەم رێگە یە بەردەوام بن.

که زۆر پشت بە پارته سیاسییە شیعه‌کان دەبەستیت، نه‌ک سەرجه‌م پێکھاتەکانی عێراق، ئەم پارته شیعه‌مانەش بریاربانداده که پێکھاتنەوهی نیشتمانی سەرتاسەری لە گەڵ یاخیبووانی سوننه گرێنەدەن، ئەمەش لەبەر ئەوەی کاربەگەری ئێرانیان لەسەر، پێموایە ئەم کێشە یەش هەر بەردەوام دەبێت».

ئەم حالەتە وایکردوو که حکومەتی مالکی نەتوانیت هەنگاوی جەدی هەلبگریت پرۆسەیی پێکھاتنەوهی نیشتمانییەش که بە فاکتەرێکی گەرنگی پرۆسەیی سیاسی و تەواوکەری زیادکردنی هێزی سەربازی دادەنرێت، هێچی لێ بە ئاکام ناگات.

پێگەیی کورد له ستراتیژییەتی ئەمەریکا

عێراق لە سێ پێکھاتەیی سەرەکی پێکھاتوو که بریتین لە کوردو شیعه و سوننه بەلام ئەوەی جێگەیی سەرئەجە ئەم ستراتیژە هیندەیی بایه‌خی به سوننه و شیعه داوه هیندە بایه‌خی به کورد نه‌داوه، هەندیک لە چاودێران پێیان وایە شەرۆقەیی لەو جۆرە بۆ بارودوخەکه دەکەن بەوهی هەریمی کوردستان ئارامە و بە شیک نییە لە کێشەیی نیوان عەرەبی سوننه و شیعه، ئەم ستراتیژییەتە تاییەتە به هێورکردنەوهی باری توندوتیژی نیوان عەرەبی سوننه و شیعه، بۆیە که مەتر باس لە کوردستان کراوه.

هەندیک چاودێری دیکەش پێیانوایە ئەم ستراتیژە هەولیکە بۆ گێرانەوهی لایەنی سوننه بۆ بەشداری لە پرۆسەیی

